

Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část IV. – Východní Polabí

New finds of *Pilosella* taxa in Eastern Bohemia. Part IV. – Východní Polabí area

Jan D o l e ž a l ¹⁾ & Jaroslav Z á m e č n í k ²⁾

¹⁾ Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou; e-mail: jhdolezal@seznam.cz

²⁾ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Eliščíno nábřeží 465, 500 01 Hradec Králové; email: j.zamecnik@muzeumhk.cz

Abstract

The fourth part of the series about the distribution of *Pilosella* summarizes records from the phytogeographical district of Východní Polabí. A total of 15 taxa were found, of which six were basic species, including *P. aurantiaca*, *P. bauhini*, *P. caespitosa*, *P. lactucella*, *P. officinarum* and *P. piloselloides*, and nine were hybridogenous species, including *P. brachiata*, *P. densiflora*, *P. flagellaris*, *P. floribunda*, *P. glomerata*, *P. iserana*, *P. macranthela*, *P. scandinavica* and *P. schultesii*. The records of *Pilosella iserana*, *P. macranthela*, *P. scandinavica* and *P. schultesii* are new to this phytogeographical district.

K e y w o r d s : Eastern Bohemia, floristic research, new records, *Pilosella*, recent hybrids

T a x o n o m i c k é p o j e t í a n o m e n k l a t u r a : Kaplan et al. (2019)

Úvod

Čtvrtý díl příspěvků o nových nálezech chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách přináší nálezy z fytogeografického okresu 15 Východní Polabí (sensu Skalický 1988).

Ze sledovaného území převažují víceméně historické nálezy, které byly v případě některých zde uváděných druhů (*Pilosella aurantiaca*, *P. bauhini*, *P. caespitosa*, *P. densiflora*, *P. flagellaris*, *P. floribunda*, *P. glomerata*, *P. lactucella* a *P. piloselloides*) shrnuty v páté a deváté části seriálu „Rozšíření cévnatých rostlin v České republice“ (Kaplan et al. 2017, Kaplan et al. 2020).

Vymezení území a metodika

Území východních Čech je chápáno jako území bývalého Východočeského kraje s přihlédnutím ke staré zemské hranici Čech a Moravy. Fytogeografický okres 15 Východní Polabí patří do fytogeografické

oblasti termofytika. Celý fytochorion se dělí celkem na tři podokresy: 15a Jaroměřské Polabí, 15b Hradecké Polabí a 15c Pardubické Polabí.

Nejmenším z podokresů je 15a Jaroměřské Polabí. Zahrnuje území mezi Trotinou a Bílými Poličany na západě, na východ zasahuje po Vestec, Sviníšťany a Rychnovek, severně k Choustníkovu Hradišti, jiho-východně vybíhá směrem po Hořičky a Litoboř, jižně pak k Novému Plesu a Rasoškám. Leží v planárním až kolinním vegetačním stupni, převládá plochý reliéf krajiny, která je z větší části zemědělsky využívaná. Geologický podklad tvoří slínovce a pískovce, zvláště podél Labe jsou však překryty kvarténními písčými. Potenciální přirozenou vegetaci zejména v okolí Labe a Metuje by tvořily střemchové jasaniny, místy v komplexu s mokřadními olšinami, dále černýšové dubohabřiny a fragmentárně bikové nebo jedlové doubravy.

Fytogeografický podokres 15b Hradecké Polabí zahrnuje zhruba území podél toku Labe mezi Černožicemi a jižním okolím Hradce Králové, na západ po Sendražice a Všestary, na jihozápad vybíhá k Rohoznici, od Hradce Králové zasahuje na východ po Bolehošť a dále severním směrem k Opočnu, Dobrušce, Novému Městu nad Metují a České Skalici. Leží v planárním až kolinním vegetačním stupni, převládá plochý reliéf krajiny, která je z větší části zemědělsky využívaná. Geologický podklad tvoří slínovce a pískovce, zvláště podél Labe jsou však překryty kvarténními písčými. Potenciální přirozenou vegetaci by tvořily zejména lužní lesy a dubohabřiny (Kaplan 2005).

Podokres 15c Pardubické Polabí je nejnižším a nejrozsáhlejším územím Východního Polabí. Rozprostírá se od Týnce nad Labem na západě po Chrast a Ostřetín na východě, na sever zasahuje k Březhradu. Leží v planárním až kolinním vegetačním stupni, převládá plochý reliéf krajiny nad reliéfem svazitým, krajina je z větší části zemědělsky využívaná, místy i lesnatá, jsou zde zastoupeny i rybníky. Geologický podklad tvoří slínovce a pískovce, často překryté kvarténními písčými. Potenciální přirozenou vegetaci by tvořily zejména lužní lesy, okrajově také dubohabřiny a borové doubravy.

Intenzivní terénní průzkum probíhal v letech 2017, 2019 až 2022. Zahrnuty jsou však i starší nálezy autorů příspěvku. Všechny studované lokality jsou zařazeny do fytogeografických okresů a podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny k nejbližší obci. Lokality jsou doplněny zeměpisnými souřadnicemi v souřadnicovém systému WGS-84. Pro většinu záznamů existují revidované herbářové položky, které jsou uloženy v soukromých herbářích obou autorů (označeno jako „herb. J. Doležal“ a „herb. J. Zámečník“). Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval) jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad (jedná se o snadno identifikovatelné druhy). Akronymy herbářových sbírek použitých v textu jsou uvedeny podle Index herbariorum (NYBG 2022). V následující kapitole rozdělujeme nalezené taxony na základní druhy (prvních šest), hybridogenní druhy a primární hybridy (zbylých devět taxonů), u kterých je v závorce uvedena kombinace potenciálních rodičovských taxonů. K vybraným taxonům, které nebyly publikovány v prvních třech částech příspěvku (cf. Doležal & Zámečník 2018, 2019, 2020), bylo pořízen sken herbářové položky z vybrané lokality s vysokým rozlišením pro zachycení důležitých determinacních znaků (v textu označeno číslem obrázku za danou lokalitou). Jedná se o taxony *Pilosella lactucella*, *P. scandinavica* a *P. schultesii* (viz elektronická příloha na <https://botanospol.cz/cs/zpravy-cbs>). Veškerá data jsou importována ve floristické databázi Pladias (<https://pladias.cz>; Wild et al. 2019; Chytrý et al. 2021).

Kategorie ohrožení (Grulich 2017) jednotlivých taxonů je poněkud problematická: u většiny zjištěných taxonů se s velkou pravděpodobností jednalo o recentní hybridy, kteří opakovaně vznikají při kontaktu rodičovských druhů. Pro tyto taxony nejsou údaje o ohrožení k dispozici.

Komentovaný přehled druhů

Pilosella aurantiaca, chlupáček oranžový

15a. Jaroměřské Polabí, 5661b, Jaroměř (okres Náchod): trávníky v areálu židovského hřbitova v ulici Náchodská, 1,08 km SSV od kostela sv. Mikuláše, 50°21'51,9"N, 15°55'45,6"E, 268 m n. m. (16. 9. 2020 leg. J. Doležal & M. Ducháček no. 20/353, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtěk jun.).

- 15b. Hradecké Polabí, 5761c**, Hradec Králové–Malšovice: sušší louka s výrazně rozvolněnou vegetací, 1,04 km SSV od zvoničky „Na Hrázce“ v centru Malšovic, 50°12'24,8"N, 15°52'07,6"E, 234 m n. m. (27. 5. 2016 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – **5762a**, Mokré (okres Rychnov nad Kněžnou): intravilán obce Mokré, 50°15'36,3"N, 16°03'45,4"E, 258 m n. m. (23. 5. 2016 not. *J. Doležal & M. Ducháček*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959c**, Přelouč (okres Pardubice): VKP Labišťata, sušší louka s řadou písčín, 1,37 km SZ od vrcholové věže kostela sv. Jakuba v centru města, 50°02'45,5"N, 15°32'36,7"E, 206 m n. m. (1. 6. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – Přelouč (okres Pardubice): sušší trávník v Pardubické ulici, 0,59 km VJV od kostela Navštívení Panny Marie na hřbitově v Přelouči, 50°02'05,9"N, 15°34'43,5"E, 233 m n. m. (12. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – **5960d**, Pardubice: Stavařov, v trávníku u sportovní haly v Kunětické ulici, 300 m SZ od zřymadla, 50°02'49,3"N, 15°46'21,1"E, 218 m n. m. (27. 8. 2019 leg. *J. Doležal & L. Bálková no. 19/191*, herb. *J. Doležal*, MP). – **5961c**, Zminný (okres Pardubice): vlhčí louka při okraji silnice, 0,28 km západně od středu obce, 50°01'39,7"N, 15°51'42,2"E, 228 m n. m. (21. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*).

V Květeně České republiky (Chrtek 2004: 637) je z fytochorionu Východní Polabí chlupáček oranžový udáván jako vzácně zplaňující. Devátý díl o rozšíření cévnatých rostlin v ČR (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020) shrnuje ojedinělé a převážně recentní údaje ze všech tří zmíněných podokresů. Je patrné, že druh v celém fytochorionu zplaňuje dosud velmi vzácně.

Pilosella bauhini, chlupáček Bauhinův

- 15b. Hradecké Polabí, 5760d**, Hradec Králové: železniční stanice Hradec Králové hlavní nádraží, zarůstající šterkovité plochy mezi kolejími, 260 m SSZ od staniční budovy, 50°12'58,9"N, 15°48'33,2"E, 232 m n. m. (28. 5. 2021 leg. *J. Doležal & M. Ducháček no. 21/54*, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5761c**, Hradec Králové–Malšovice: rozvolněná písčitá louka u zahrádkářských kolonií, 420 m VJV od autobusové zastávky Malšovice-zahrádky, 50°12'16,2"N, 15°52'13,1"E, 233 m n. m. (12. 5. 2016 not. *J. Doležal*). – Hradec Králové–Svinary: písčitý okraj lesa Dehetník, 590 m J od kříže v obci, 50°13'19,6"N, 15°54'21,6"E, 245 m n. m. (18. 6. 2010 not. *J. Doležal*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5859c**, Přepychy (okres Pardubice): zarůstající lom na opuku, 0,55 km JJZ od požární nádrže v severní části obce, 50°06'14,2"N, 15°30'51,8"E, 234 m n. m. (13. 6. 2008 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5959a**, Sopřeč (okres Pardubice): les Sušina, na jižně exponované xerothermní stráni mezi okrajem dubohabřiny a polní cestou, 0,90 km ZSZ od požární nádrže v jižní části obce Sopřeč, 50°05'25,3"N, 15°32'41,8"E, 237 m n. m. (7. 6. 2011 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5960c**, Pardubice–Svítkov: šterkovité plochy v areálu překladiště, 1,37 km Z od železniční stanice Pardubice hlavní nádraží, 50°01'54,2"N, 15°44'14,4"E, 219 m n. m. (10. 6. 2020 leg. *J. Doležal & L. Bálková no. 20/139*, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **6060b**, Mikulovice (okres Pardubice): sušší trávník při okraji stěny starého a zaváženého jíloviště, 1,07 km ZJZ od budovy kostela sv. Václava, 49°59'17,8"N, 15°46'13,1"E (18. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, det. *J. Chrtek jun.*). – **6162a**, Střemošice (okres Chrudim): PR Střemošická strán, xerothermní trávník na jižně exponované bílé stráni, přibližně 0,08 km VJV od kapličky Poklony nad obcí, 49°53'39,1"N, 16°04'26,1"E, 470 m n. m. (4. 6. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*).

Ve studovaném území se jedná o vzácnější druh, jehož lokality jsou soustředěny především do fytochorionu Pardubické Polabí. Ve fytochorionu Hradecké Polabí byl druh

při aktuálních průzkumech zaznamenán pouze na třech lokalitách. Jediný recentní údaj z fytochorionu Jaroměřské Polabí pochází z bývalého vojenského cvičiště v Jaroměři-Josefově (11. 6. 2006 leg. V. Samková, HR; Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017). Na lokalitě se však druh nepodařilo ověřit.

***Pilosella caespitosa*, chlupáček trsnatý**

- 15b. Hradecké Polabí, 5761c**, Hradec Králové-Malšovice: velmi hojně na sušší louce s výrazně rozvolněnou vegetací, přibližně 1,04 km SSV od zvoničky „Na Hrázce“ v centru Malšovic, 50°12'24,8"N, 15°52'07,6"E, 234 m n. m. (27. 5. 2016 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, det. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.). – Hradec Králové: pravidelně kosené trávníky mezi silnicí a vysokoškolskými kolejemi, 0,87 km JJV od Katedrály sv. Ducha, 50°12'04,7"N, 15°50'04,2"E (9. 6. 2021 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5861a**, Hradec Králové: rozvolněné trávníky u Fakultní nemocnice Hradec Králové (FN HK), 136 m V od hlavní vrátnice FN HK, 50°11'55,9"N, 15°49'53,9"E, 227 m n. m. (26. 5. 2021 leg. J. Doležal no. 16/225, herb. J. Doležal, rev. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959c**, Přelouč (okres Pardubice): sušší trávník v Pardubické ulici, 0,59 km JJV od kostela Navštívení Panny Marie na hřbitově v Přelouči, 50°02'05,9"N, 15°34'43,5"E, 233 m n. m. (12. 6. 2021 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Chlupáček trsnatý se v celém fytogeografickém okrese Východní Polabí vyskytuje poměrně vzácně. V minulosti bylo více lokalit soustředěno především v podokrese Pardubické Polabí, kde se v současnosti podařilo najít pouze jedinou lokalitu. V nedávné době byl druh opakovaně sbírán u aktivních pískoven v okolí Stěblové (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017).

***Pilosella lactucella*, chlupáček myší ouško**

- 15c. Pardubické Polabí, 6162a**, Luže (okres Chrudim): sečený trávník v areálu Hamzovy léčebny, 730 m JJV od úřadu v obci, 49°53'13,2"N, 16°01'49,1"E, 329 m n. m. (13. 6. 2021 leg. J. Doležal & J. Zámečník no. 21/88, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, Elektronický appendix, obr. 31).

V minulosti byl chlupáček myší ouško v celém Východním Polabí roztroušeně se vyskytujícím druhem, na což poukazují desítky historických údajů (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017).

Vzhledem ke kolektivizaci zemědělství, odvodňování a celkové eutrofizaci krajiny druh v celé republice výrazně ustoupil. Současný výskyt je soustředěn především v pohraničních horách, v jižních Čechách a na Českomoravské vrchovině (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017).

Jediný recentní nález v celém studovaném území pochází z fytogeografického podokresu Pardubické Polabí z areálu Hamzovy léčebny v Luži, kde roste společně s druhem *Pilosella officinarum* a jejich společným primárním hybridem *P. schultesii* (viz níže).

***Pilosella officinarum*, chlupáček zední**

- 15a. Jaroměřské Polabí, 5661b**, Jaroměř (okres Náchod): trávníky v areálu židovského hřbitova v ulici Náchodská, 1,08 km SSV od kostela sv. Mikuláše, 50°21'51,9"N, 15°55'45,6"E, 268 m n. m. (16. 9. 2020 not. J. Doležal & M. Ducháček). – **5661c**, Rasošky (okres Náchod): vojenský hřbitov, 1 km SZ od

úřadu v obci, 50°19'49,2"N, 15°54'26,7"E, 262 m n. m. (19. 8. 2020 leg. *J. Doležal & M. Ducháček no. 20/301*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

- 15b. Hradecké Polabí, 5760d**, Hradec Králové: písčité trávníky v areálu Fakultní nemocnice Hradec Králové (FN HK), 110 m JJV od hlavního vchodu do areálu FN HK, 50°12'02,2"N, 15°49'37,5"E, 228 m n. m. (23. 6. 2016 leg. *J. Doležal no. 16/366*, herb. J. Doležal, rev. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.). – Hradec Králové: železniční stanice Hradec Králové hlavní nádraží, zarůstající šterkovité plochy mezi kolejíšti, 260 m SSZ od staniční budovy, 50°12'58,9"N, 15°48'33,2"E, 232 m n. m. (28. 5. 2021 leg. *J. Doležal & M. Ducháček no. 21/56*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – Plotičtář nad Labem (okres Hradec Králové): kosený trávník u benzinové stanice, 0,46 km JZ od budovy knihovny v centru obce, 50°13'42,9"N, 15°47'49,9"E (9. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5761c**, Hradec Králové-Svinyar: písčité úhor, 1012 km SZ od středu obce, 50°13'16,9"N, 15°53'34,6"E, 235 m n. m. (24. 4. 2017 not. *J. Doležal*). – Hradec Králové: volné plochy na písčité ploše ležící ladem (patrně starý úhor) mezi Kladskou ulicí a železniční tratí v městské části Slezské Předměstí, 1,15 km V od železniční stanice Hradec Králové-Slezské Předměstí, 50°13'19,4"N, 15°52'33,5"E, 240 m n. m. (8. 6. 2021 leg. *J. Doležal no. 21/69*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – Hradec Králové-Malšovice: rozvolněná písčité louka u zahrádkářských kolonií, 420 m VJV od autobusové zastávky Malšovice-zahrádky, 50°12'16,2"N, 15°52'13,1"E, 233 m n. m. (12. 5. 2016 not. *J. Doležal*). – Hradec Králové-Pouchov: polokulturní trávník v ulici U Mostku, 0,65 km JJV od budovy kostela sv. Pavla na Pouchově, 50°13'29,3"N, 15°50'54,1"E, 233 m n. m. (21. 5. 2009 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Hradec Králové-Slezské Předměstí: ladem ponechané pole s řadou písčitých ploch s nezapojenou vegetací, 1,91 km SV od budovy kostela Panny Marie Pomocné v centru Slezského Předměstí, 50°13'18,9"N, 15°52'31,9"E, 231 m n. m. (29. 6. 2010 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Hradec Králové-Věkoše: okolí pěšiny nad severovýchodním břehem vytěženého a zatopeného písničku, 2,43 km SSZ od železniční stanice Hradec Králové-zastávka, 50°14'37,7"N, 15°50'03,3"E, 235 m n. m. (29. 5. 2011 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – Hradec Králové-Malšovice: sušší louka s nezapojenou vegetací, 1,04 km SSV od zvoničky „Na Hrázce“ v centru Malšovic, 50°12'24,8"N, 15°52'07,6"E, 234 m n. m. (27. 5. 2016 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.). – **5761d**, Jeníkovice (okres Hradec Králové): výslunná meznatá louka na JZ okraji lesa Cihelník, 1,9 km ZJZ od kostela v obci, 50°13'33,2"N, 15°58'36,5"E, 279 m n. m. (28. 5. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/87*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5762c**, Jeníkovice (okres Hradec Králové): rozvolněné písčité partie v louce, 490 m SSZ od kostela v obci, 50°14'00,6"N, 16°00'03,8"E, 286 m n. m. (4. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/101*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5860b**, Plačice (okres Hradec Králové): obnažená plocha šterkopisku v jihovýchodní části těženého písničku, 1,54 km JJZ od kostela sv. Anny v Kuklenách, 50°11'20,8"N, 15°46'59,9"E, 232 m n. m. (27. 6. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – **5860c**, Krásnice (okres Hradec Králové): travnatý okraj obslužné komunikace u dálnice D11, 1,31 km ZJZ od zvoničky v obci, 50°08'22,2"N, 15°42'22,6"E, 236 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/168*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5861a**, Hradec Králové: PP Na Plachtě na JJV okraji města, 50°11'17,0"N, 15°51'38,9"E, 240 m n. m. (13. 8. 2015 not. *J. Doležal*). – Hradec Králové: rozvolněné trávníky u Fakultní nemocnice Hradec Králové (FN HK), 136 m V od hlavního vřátnice FN HK, 50°11'55,9"N, 15°49'53,9"E, 227 m n. m. (26. 5. 2021 leg. *J. Doležal no. 16/226*, herb. J. Doležal, rev. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.).
- 15c. Pardubické Polabí, 5858d**, Štít (okres Hradec Králové): zarůstající plocha šterkopisku, 0,90 km JJZ od křižovatky silnic Štít–Pamětník–Lučice, 50°06'44,4"N, 15°27'53,1"E, 214 m n. m. (23. 5. 2009 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5859c**, Přepychy (okres Pardubice): zarůstající lom na opuku, 0,55 km JJZ od požární nádrže v severní části obce, 50°06'14,2"N, 15°30'51,8"E, 234 m n. m. (13. 6. 2008 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5860b**, Libišany (okres Pardubice): travnatý pás mezi obslužnou komunikací a dálnicí D11, 820 m SSZ od kapličky v obci, 50°09'40,4"N, 15°45'07,3"E, 229 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/173*, herb. J. Doležal, rev.

J. Chrtek jun.). – **5860c**, Stěblová (okres Pardubice): písčiny v boru pod vedením elektrického napětí mezi zatopenými písčiny, 2,42 km ZJZ od budovy železniční stanice Stěblová, 50°06'00,2"N, 15°43'27,1"E, 222 m n. m. (15. 5. 2003 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Čeperka (okres Pardubice): trávník na písku mezi silnicí a pískovnou Malá Čeperka, 2,6 km JZ od železniční stanice Čeperka, 50°06'45,9"N, 15°44'50,7"E, 223 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/164*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5860d**, Opatovice nad Labem (okres Pardubice): trávník u velkého kruhového objezdu při napojení na dálnici D35, 1,07 km JJZ od kostela v obci, 50°08'19,8"N, 15°47'14,3"E, 234 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/161*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – Opatovice nad Labem (okres Pardubice): písčiny na J okraji Opatovického rybníku, 570 m JV od železniční stanice Opatovice nad Labem-Pohřebačka, 50°09'42,8"N, 15°47'42,6"E, 224 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/157*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – Čeperka (okres Pardubice): písčiny pod vedením elektrického napětí z Opatovické elektrárny, 0,63 km JJZ od budovy obecního úřadu, 50°07'39,2"N, 15°46'18,8"E, 226 m n. m. (5. 6. 2022 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – **5861c**, Borek (okres Pardubice): výrazně suchý trávník mezi hřbitovem a silnicí, 0,39 km východně od středu obce, 50°07'39,1"N, 15°51'42,9"E, 245 m n. m. (5. 6. 2022 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – Býšť (okres Pardubice): kosený trávník nad silnicí, 0,080 km jižně od kostela sv. Jiří, 50°07'54,4"N, 15°54'47,5"E, 253 m n. m. (9. 6. 2022 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – Rokytno (okres Pardubice): PP Přesypy u Rokytna, košťavový trávník při okraji boru, 0,812 km SV od budovy obecního úřadu, 50°06'34,9"N, 15°53'51,4"E, 237 m n. m. (5. 6. 2022 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – **5861d**, Chvojence (okres Pardubice): trávník u motorestu, přibližně 0,13 km SZS od středu budovy obecního úřadu, 50°06'35,1"N, 15°56'13,4"E, 247 m n. m. (25. 5. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5958a**, Labské Chřčice (okres Pardubice): na suchopáru mezi silnicí a obecním hřbitovem, 0,52 km SZ od budovy obecního úřadu, 50°03'04,5"N, 15°24'16,9"E, 205 m n. m. (13. 5. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Týnec nad Labem (okres Kolín): na lesostepní straně nad pravým břehem řeky Labe, 1,15 km SV od vrcholové věže kostela Stětí sv. Jana Křtitele, 50°02'43,1"N, 15°22'24,0"E (17. 5. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5959a**, Břehy (okres Pardubice): „Na Hoříčkách“, příkop a přiléhající stráňka u silnice Břehy–Sopřeč, 1,52 km SZ od budovy obecního úřadu, 50°03'41,5"N, 15°33'41,7"E, 222 m n. m. (2. 6. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Břehy (okres Pardubice): písčité cesta na hrázi rybníku Černý Nadýmač, 2,55 km SSV od návsi v jižní části obce, 50°04'18,3"N, 15°34'53,4"E, 217 m n. m. (29. 5. 2002 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Břehy (okres Pardubice): písčité okraj cesty u boru, 1,39 km SSS od budovy obecního úřadu v obci Břehy, 50°03'52,7"N, 15°34'28,1"E, 218 m n. m. (15. 6. 2004 leg. *J. Zámečník & M. Ducháček*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Břehy (okres Pardubice): „Na Hoříčkách“, řídké zapojený bylinný porost v příkopě a na jižně exponované přilehlé stránce po pravé straně silnice Břehy–Sopřeč, 0,72 km SZ od křižovatky silnic Břehy–Strašov–Sopřeč, 50°03'38,1"N, 15°33'49,7"E, 217 m n. m. (12. 6. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Břehy (okres Pardubice): obnažené plošky váťého písku v okolí lesní cesty v boru, 0,96 km JZ od křižovatky silnic Břehy–Strašov–Sopřeč, 50°03'14,3"N, 15°33'35,4"E, 210 m n. m. (12. 6. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Semín (okres Pardubice): „Na Papírně“, na jihovýchodně orientované straně pod borovým lesem na písčité terase, 1,3 km SV od středu obce, 50°03'20,2"N, 15°32'15,8"E, 214 m n. m. (26. 5. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Semín (okres Pardubice): „Na Papírně“, na jihovýchodně orientované straně pod borovým lesem na písčité terase, 1,3 km SV od středu obce, 50°03'20,2"N, 15°32'15,8"E, 214 m n. m. (26. 5. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Semín (okres Pardubice): NPP Semínský přesp, na ploše obnaženého váťého písku v mozaice nezapojené travinné vegetace svazu *Corynephorion canescentis* v severovýchodní části obce, 0,32 km SSV od středu obce, 50°03'20,6"N, 15°31'19,5"E, 210 m n. m. (26. 5. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.; 29. 5. 2002 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Semín (okres Pardubice): světlý březovo-dubový les na

vátém písku s *Corynephorus canescens*, 1,41 km SV od budovy obecního úřadu v centru obce, 50°03'33,9"N, 15°32'16,5"E, 211 m n. m. (1. 6. 2003 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Sopřeč (okres Pardubice): na travnatých okrajích cesty na hrázi Sopřečského rybníku, 2,04 km JJV od budovy obecního úřadu v centru obce, 50°04'37,5"N, 15°33'55,7"E, 217 m n. m. (30. 5. 2003 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Vlčí Habřina (okres Pardubice): písčiny v okolí lesní cesty, 1,22 km JZ od požární nádrže v centru obce, 50°04'42,9"N, 15°34'55,6"E, 229 m n. m. (28. 6. 2003 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Sopřeč (okres Pardubice): les Sušina, jižně exponovaná xerothermní stráň mezi okrajem dubohabřiny a polní cestou, 0,90 km ZSZ od požární nádrže v jižní části obce Sopřeč, 50°05'25,3"N, 15°32'41,8"E, 237 m n. m. (7. 6. 2011 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5959b**, Břehy (okres Pardubice): písčiny v řídkém boru v autokempu u rybníku Buňkov, 0,54 km SSZ od stavidla rybníku, 50°03'17,5"N, 15°35'10,1"E, 216 m n. m. (13. 6. 2010 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Lázně Bohdaneč (okres Pardubice): travnatá lesní cesta, 0,30 km SSZ od odbočky do Křičeně ze silnice Bukovka – Lázně Bohdaneč, 50°05'27,5"N, 15°39'14,8"E, 245 m n. m. (5. 6. 2011 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5959c**, Přelouč (okres Pardubice): VKP Labišťata, sušší louka s řadou písčín, 1,37 km SZ od vrcholové věže kostela sv. Jakuba v centru města, 50°02'45,5"N, 15°32'36,7"E, 206 m n. m. (1. 6. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Přelouč (okres Pardubice): při okraji staré kamenné zdi v Labské ulici, 0,17 km západně od vrcholové věže kostela sv. Jakuba v centru města, 50°02'23,9"N, 15°33'28,1"E, 220 m n. m. (10. 8. 2000 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Přelouč (okres Pardubice): sušší trávník v Pardubické ulici, 0,59 km VJV od kostela Navštívení Panny Marie na hřbitově v Přelouči, 50°02'05,9"N, 15°34'43,5"E, 233 m n. m. (12. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – **5959d**, Lohenice u Přelouče (okres Pardubice): písčité cesta nad severním okrajem vytěženého a zatopeného písničku, 0,81 km SV od středu obce, 50°02'52,7"N, 15°36'25,6"E, 219 m n. m. (21. 6. 2009 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Živanice (okres Pardubice): osada Dědek, písčina s výrazně rozvolněnou vegetací pod jižním okrajem borového lesa, 0,19 km SSZ od odbočky ze silnice Lázně Bohdaneč – Živanice do osady Dědek, 50°04'08,9"N, 15°39'40,4"E, 222 m n. m. (26. 5. 2009 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5960a**, Lázně Bohdaneč (okres Pardubice): „Zábranské písničky“, řídký březový les pod jižním okrajem starého písničku, 1,40 km JV od vrcholové věže kostela sv. Máří Magdalény v centru města, 50°04'11,4"N, 15°41'48,3"E, 233 m n. m. (13. 6. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5960c**, Pardubice-Svítkov: šterkovité plochy v areálu překladiště, 1,5 km ZJZ(–Z) od železniční stanice Pardubice hlavní nádraží, 50°01'53,3"N, 15°44'08,0"E, 218 m n. m. (10. 6. 2020 leg. *J. Doležal & L. Bálková no. 20/141*, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5960d**, Pardubice: městský trávník v ulici Pražská u Pardubického závodistiště, 1 km JZ od železniční stanice Pardubice hlavní nádraží, 50°01'32,8"N, 15°44'55,5"E, 221 m n. m. (10. 6. 2020 leg. *J. Doležal & L. Bálková no. 20/143*, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5961c**, Lány u Dašic (okres Pardubice), PP Přesyp u Malolánského: písčité okraje lesní cesty v jinak poměrně hustém boru, 1,69 km JZ od středu obce Lány u Dašic, 50°02'02,3"N, 15°52'14,1"E, 227 m n. m. (11. 6. 2004 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Zminný (okres Pardubice): sušší trávník při okraji silnice, 0,41 km SV od středu obce, 50°01'44,2"N, 15°52'14,6"E, 22 m n. m. (21. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – Sezemice (okres Pardubice): PP Vesecký kopec, fragment písčitého přesypu, 2,10 km jižně od kostela Nejsvětější Trojice v centru města, 50°02'43,8"N, 15°51'13,7"E, 228 m n. m. (21. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – **6060b**, Mikulovice (okres Pardubice): sušší trávník při okraji stěny starého a zaváženého jiloviště, 1,07 km ZJZ od budovy kostela sv. Václava, 49°59'17,8"N, 15°46'13,1"E (18. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – **6162a**, Luže (okres Chrudim): zřícenina hradu Košumberk, travnatá plocha v areálu hradní zříceniny, 0,77 km JJV od vrcholové věže kostela Panny Marie v centru Luže, 49°53'03,3"N, 16°02'03,6"E, 355 m n. m. (4. 6. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Luže (okres Chrudim): sečený trávník v areálu Hamzovů léčebny, 730 m JJV od

úřadu v obci, 49°53'13,2"N, 16°01'49,1"E, 329 m n. m. (13. 6. 2021 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 21/88*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.). – Střemošice (okres Chrudim): PR Střemošická stráž, xeroterminí trávník na jižně exponované bílé stráni, 0,083 km VJV od Poklony nad obcí, 49°53'39,1"N, 16°04'26,1"E, 470 m n. m. (4. 6. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Chlupáček zední je nejběžnějším druhem v celém studovaném území. Jelikož by byl výčet všech zaznamenaných lokalit velmi obsáhlý, uvádíme zde pouze ty lokality, ze kterých byl pořízen herbářový doklad.

Při společném výskytu s dalšími druhy rodu *Pilosella* (především s druhy *P. glomerata*, *P. lactucella* a *P. piloselloides*) občas docházelo k jejich vzájemné hybridizaci. Na tuto skutečnost poukazuje u hybridních rostlin vidličnatý typ větvení lodyh.

Pilosella piloselloides, chlupáček úzkolistý

15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: železniční stanice Hradec Králové hlavní nádraží, zarůstající šterkovité plochy mezi kolejisti, 260 m SSZ od staniční budovy, 50°12'58,9"N, 15°48'33,2"E, 232 m n. m. (28. 5. 2021 leg. *J. Doležal & M. Ducháček no. 21/55*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5761d**, Jenikovice (okres Hradec Králové): výslunná meznatá louka na JZ okraji lesa Cihelník, 1,9 km ZJZ od kostela v obci, 50°13'33,2"N, 15°58'36,5"E, 279 m n. m. (28. 5. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/92*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – Jenikovice (okres Hradec Králové): hlinišťe u bývalé cihelny, 440 m JZ od kostela v obci, 50°13'37,7"N, 15°59'47,8"E, 282 m n. m. (28. 5. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/98*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5762a**, Očelice (okres Rychnov nad Kněžnou): suchá meznatá louka, 790 m S od železniční stanice Očelice, 50°15'01,3"N, 16°03'48,3"E, 276 m n. m. (23. 5. 2016 not. *J. Doležal & M. Ducháček*). – **5762b**, Opočno (okres Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Opočno, 50°16'43,1"N, 16°05'08,3"E, 262 m n. m. (23. 5. 2016 not. *J. Doležal & M. Ducháček*). – **5762c**, Jenikovice (okres Hradec Králové): rozvolněné písčité partie v louce, 490 m SSZ od kostela v obci, 50°14'00,6"N, 16°00'03,8"E, 286 m n. m. (4. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/102 & 20/103*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5860b**, Plačice (okres Hradec Králové): obnažená plocha šterkopisku v jihovýchodní části těženeho písníku, přibližně 1,5 km JJZ od kostela sv. Anny v Kuklenách, 50°11'20,8"N, 15°46'59,9"E, 232 m n. m. (27. 6. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5860c**, Osice (okres Hradec Králové): travnatý pás mezi obslužnou komunikací a dálnicí D11, 1,25 km VJV od kostela v obci, 50°08'20,3"N, 15°42'05,3"E, 247 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/167*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

15c. Pardubické Polabí, 5859c, Přepychy (okres Pardubice): zarůstající lom na opuku, přibližně 0,55 km JJZ od požární nádrže v severní části obce, 50°06'14,2"N, 15°30'51,8"E, 234 m n. m. (13. 6. 2008 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5860a**, Libišany (okres Pardubice): travnatý svah u nadjezdu dálnice D11, 970 m Z od kapličky v obci, 50°09'17,5"N, 15°44'36,6"E, 231 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/172*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5860b**, Pohřebačka (okres Pardubice): železniční stanice Opatovice nad Labem-Pohřebačka, šterkovité plochy u překladiště, 115 m SSV od staniční budovy, 50°09'58,6"N, 15°47'23,2"E, 227 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/154*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5860d**, Čeperka (okres Pardubice): písčiny pod vedením elektrického napětí z Opatovické elektrárny, přibližně 0,63 km JJZ od budovy obecního úřadu, 50°07'39,2"N, 15°46'18,8"E, 226 m n. m. (5. 6. 2022 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – **5958a**, Labské Chřčice (okres Pardubice): suchopár mezi silnicí a obecním hřbitovem, 0,52 km SZ od budovy obecního úřadu, 50°03'04,5"N, 15°24'16,9"E, 205 m n. m. (19. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – **5959a**, Sopčech (okres Pardubice): travnatá cesta na hrázi Sopčeského rybníku, 2,04 km JJV od budovy obecního úřadu v centru obce, 50°04'37,5"N, 15°33'55,7"E, 217 m n. m. (30. 5. 2003 leg. *J. Zámečník*, herb.

J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5959c**, Přelouč (okres Pardubice): VKP Labišťata, sušší louka s řadou písčín, 1,37 km SZ od vrcholové věže kostela sv. Jakuba v centru města, 50°02'45,5"N, 15°32'36,7"E, 206 m n. m. (1. 6. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5960d**, Pardubice: ve zděných „korytech“ s vysazenými okrasnými keři a mezi spárami v chodníku vlevo od hlavního vchodu do budovy železničního nádraží, 1,68 km JZ od kostela sv. Bartoloměje, 50°01'57,9"N, 15°45'20,4"E, 220 m n. m. (5. 6. 2004 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Pardubice: městský trávník v ulici Pražská u Pardubického závodiště, 1 km JZ od železniční stanice Pardubice hlavní nádraží, 50°01'32,8"N, 15°44'55,5"E, 221 m n. m. (10. 6. 2020 leg. *J. Doležal & L. Bálková no. 20/144*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5961b**, Dolní Ředice (okres Pardubice): sušší louka mezi pěšinou a du-bohabřínou, 1,51 km SSV od odbočky do obce Drahoš ze silnice Choteč – Dolní Ředice, 50°05'33,3"N, 15°55'23,0"E, 235 m n. m. (22. 5. 2015 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **6162a**, Luže (okres Chrudim): zřícenina hradu Košumberk, travnatá plocha v areálu hradní zříceniny, 0,77 km JJV od vrcholové věže kostela Panny Marie v centru Luže, 49°53'03,3"N, 16°02'03,6"E, 355 m n. m. (4. 6. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Ve fytochorionu Východní Polabí se chlupáček úzkolistý vyskytuje roztroušeně, více lokalit je pak soustředěno do fytogeografického podokresu Pardubické Polabí. Jedná se o jeden z nejběžnějších druhů v celém studovaném území.

***Pilosella brachiata* (*P. bauhini*/*P. piloselloides* < *P. officinarum*), chlupáček vidličnatý**

15c. Pardubické Polabí, 5958a, Labské Chrčice (okres Pardubice): suchopár mezi silnicí a obecním hřbitovem, 0,52 km SZ od budovy obecního úřadu, 50°03'04,5"N, 15°24'16,9"E, 205 m n. m., na lokalitě společně s rodičovskými druhy *P. officinarum* a *P. piloselloides* (19. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – **5960d**, Pardubice: městský trávník v ulici Pražská u Pardubického závodiště, 1 km JZ od železniční stanice Pardubice hlavní nádraží, 50°01'32,8"N, 15°44'55,5"E, 221 m n. m., na lokalitě společně s rodičovskými druhy (10. 6. 2020 leg. *J. Doležal & L. Bálková no. 20/145*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

Chlupáček vidličnatý není v Květeně České republiky z fytochorionu Východní Polabí udáván (Chrtek 2004: 685). V devátém pokračování článku o rozšíření cévnatých rostlin v České republice (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020) je uveden pouze jeden historický údaj o výskytu druhu z fytogeografického podokresu Hradecké Polabí z okolí Vysokého Újezdu v okrese Hradec Králové (14. 6. 1878 leg. *J. Freyn*, BRNM). V celém studovaném území se jedná o vzácně se vyskytující taxon.

***Pilosella densiflora* (*P. bauhini* – *P. cymosa*), chlupáček hustokvětý**

15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: ruderalizovaný polokulturní trávník v ulici U Mostku, přibližně 0,65 km JJV od budovy kostela sv. Pavla na Pouchově, 50°13'29,3"N, 15°50'54,1"E, 233 m n. m. (21. 5. 2009 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

15c. Pardubické Polabí, 5860d, Opatovice nad Labem (okres Pardubice): trávníky u velkého kruhového objezdu při napojení na dálnici D35, 1,07 km JJZ od kostela v obci, 50°08'19,8"N, 15°47'14,3"E, 234 m n. m. (17. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/160*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

V Květeně České republiky není chlupáček hustokvětý z celého fytochorionu Východní Polabí udáván (cf. Chrtek 2004: 695). Při revizi herbářových položek (Rotreklová &

Chrtek in Kaplan et al. 2017) byla nalezena pouze jediná položka pocházející z fyto-geografického podokresu Jaroměřské Polabí (22. 6. 1893, Waldländer b. Prode [= Brod] n. Jaroměř, leg. R. Traxler, MP). Výše zmíněné lokality jsou tak jediné recentní v rámci celého studovaného území.

Nověji se ve východních Čechách druh podařilo nalézt v rámci průzkumu Sudetského mezihoří u obce Pěkov (Doležal & Zámečník 2020).

***Pilosella flagellaris* (*P. caespitosa* – *P. officinarum*), chlupáček výběžkatý**

15a. Jaroměřské Polabí, 5661b, Jaroměř (okres Náchod): trávníky v areálu židovského hřbitova v ulici Ná-chodská, 1,08 km SSV od kostela sv. Mikuláše, 50°21'51,9"N, 15°55'45,6"E, 268 m n. m. (16. 9. 2020 leg. J. Doležal & M. Ducháček no. 20/354, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

V současnosti se jedná o jedinou recentní lokalitu chlupáčku výběžkatého v celém fytochorionu Východní Polabí. Z Jaroměřského Polabí však existují historické údaje z okolí Jaroměře (Na hradbách v Josefově, květen 1924 leg. R. Traxler, PRC; Meze v Rasoškách u Josefova, červen 1937 leg. R. Traxler, PRC; Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2017).

V Hradeckém Polabí byl druh v minulosti nalezen v okolí Hradce Králové a Nového Města nad Metují, v Pardubickém Polabí je pak historicky dokládán z širšího okolí Pardubic a Holic (Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2017).

***Pilosella floribunda* (*P. caespitosa* > *P. lactucella*), chlupáček květnatý**

15c. Pardubické Polabí, 5860d, Čeperka (okres Pardubice): písčiny pod vedením elektrického napětí z Opatovické elektrárny, 0,63 km JJZ od budovy obecního úřadu, 50°07'39,2"N, 15°46'18,8"E, 226 m n. m. (5. 6. 2022 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník).

Chlupáček květnatý byl vždy v celém fytochorionu Východní Polabí vzácným druhem. Z fyto-geografického podokresu Jaroměřské Polabí jsou známy pouze tři historické údaje z širšího okolí Jaroměře, z podokresu Hradecké Polabí pak od Nového Města nad Metují (cf. Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2017).

Ve fytochorionu Pardubické Polabí byl druh nalezen recentně na břehu zatopeného hliniště u obce Blato (2. 6. 2009 leg. V. Samková, PR) a u zatopené písčiny u Opatovic nad Labem (18. 5. 2012 leg. Z. Kaplan, herb. Z. Kaplan; Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2017). Bohužel na obou lokalitách se výskyt druhu znovu nepodařilo ověřit.

***Pilosella glomerata* (*P. caespitosa* – *P. cymosa*), chlupáček klubkatý**

15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové-Malšovice: sušší louka s výrazně rozvolněnou vegetací, přibližně 1,04 km SSV od zvoničky „Na Hrázce“ v centru Malšovic, 50°12'24,8"N, 15°52'07,6"E, 234 m n. m. (27. 5. 2016 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, det. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.). – Hradec Králové: volné plochy na písčité ploše ležící ladem (patrně starý úhor) mezi Kladskou ulicí a železniční tratí v městské části Slezské Předměstí, 1,15 km V od železniční stanice Hradec Králové-Slezské Předměstí, 50°13'19,4"N, 15°52'33,5"E, 240 m n. m. (8. 6. 2021 leg. J. Doležal no. 21/68, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5761d**, Jeníkovice (okres Hradec Králové):

výslunná mezeratá louka na JZ okraji lesa Cihelník, 1,9 km ZJZ od kostela v obci, 50°13'33,2"N, 15°58'36,5"E, 279 m n. m. (28. 5. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/82 & 20/94*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtěk jun.). – **5762a**, Očelice (okres Rychnov nad Kněžnou): kulturní mezeratá louka, 760 m S od železniční stanice Očelice, 50°15'00,7"N, 16°03'47,0"E, 266 m n. m. (23. 5. 2016 leg. *J. Doležal & M. Ducháček no. 16/201*, herb. J. Doležal, rev. O. Rotreklová & J. Chrtěk jun.). – **5762b**, Opočno (okres Rychnov nad Kněžnou): travnatý svah v místní části Podzámčí, 630 m JV od železniční stanice Opočno, 50°16'32,5"N, 16°05'37,8"E, 270 m n. m. (2. 6. 2021 leg. *J. Doležal 21/66*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtěk jun.). – **5762c**, Jeníkovice (okres Hradec Králové): rozvolněné písčité partie v louce, 490 m SSZ od kostela v obci, 50°14'00,6"N, 16°00'03,8"E, 286 m n. m. (4. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/100*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtěk jun.). – **5860c**, Osice (okres Hradec Králové): sečené trávníky u benzinové stanice 1,13 km JV od kostela v obci, 50°08'19,2"N, 15°41'57,7"E, 246 m n. m. (19. 5. 2021 leg. *J. Doležal & M. Vávra no. 21/14*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtěk jun.).

- 15c. Pardubické Polabí, 5958c**, Týnec nad Labem (okres Kolín): lesostepní stráň nad pravým břehem řeky Labe, 1,15 km SV od vrcholové věže kostela Stěti sv. Jana Křtitele, 50°02'43,1"N, 15°22'24,0"E (17. 5. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtěk jun.). – **5959c**, Přelouč (okres Pardubice): VKP Labišťata, sušší louka s řadou písčín, 1,37 km SZ od vrcholové věže kostela sv. Jakuba v centru města, 50°02'45,5"N, 15°32'36,7"E, 206 m n. m. (1. 6. 2001 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtěk jun.). – **6060b**, Mikulovice (okres Pardubice): sušší trávník při okraji stěny starého a zaváženého jílovíště, 1,07 km ZJZ od budovy kostela sv. Václava, 49°59'17,8"N, 15°46'13,1"E (18. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, det. J. Chrtěk jun.). – **6162a**, Luže (okres Chrudim): zřícenina hradu Košumberk, travnatá plocha v areálu hradní zříceniny, 0,77 km JJV od vrcholové věže kostela Panny Marie v centru Luže, 49°53'03,3"N, 16°02'03,6"E, 355 m n. m. (4. 6. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtěk jun.).

Chlupáček klubkatý není v Květeně České republiky z fyto geografického okresu Východní Polabí uváděn (Chrtěk 2004: 667). V devátém pokračování článku o rozšíření cévnatých rostlin v České republice (Rotreklová & Chrtěk in Kaplan et al. 2020) existuje z celého fyto geografického okresu velmi málo údajů.

Z Jaroměřského Polabí je druh udáván pouze z jedné lokality od Velichovek (28. 5. 1971 leg. *V. Horák*, MP). Nověji se zde druh nalézt nepodařilo. V Hradeckém Polabí byl pak druh doložen především z širšího okolí Nového Města nad Metují (Rotreklová & Chrtěk in Kaplan et al. 2020). V Pardubickém Polabí pak nebyl druh dosud sbírán a výše uvedené lokality jsou tak prvním potvrzeným výskytem pro tento fyto geografický podokres.

Pilosella iserana (*P. floribunda* > *P. officinarum*), chlupáček pojizerský

- 15b. Hradecké Polabí, 5760d**, Plotišť nad Labem (okres Hradec Králové): kosený trávník u benzinové stanice, 0,46 km JZ od budovy knihovny v centru obce, 50°13'42,9"N, 15°47'49,9"E, 245 m n. m. (9. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – **5761c**, Hradec Králové: železniční stanice Hradec Králové-Slezské předměstí, travnatá plocha mezi silnicí a železniční tratí, 280 m V od staniční budovy, 50°13'17,5"N, 15°51'49,3"E, 234 m n. m. (8. 6. 2021 leg. *J. Doležal no. 21/72*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtěk jun.). – Hradec Králové: městský trávník mezi panelovými domy v ulici Severní, 220 m JV od železniční stanice Hradec Králové zastávka, 50°13'16,2"N, 15°50'38,4"E, 233 m n. m. (8. 6. 2021 leg. *J. Doležal no. 21/77*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtěk jun.). – Hradec Králové: pravidelně kosený trávník u silniční křižovatky, 1,1 km JV od katedrály sv. Ducha, 50°12'08,3"N, 15°50'33,7"E, 233 m n. m. (3. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník). – Hradec Králové: pravidelně kosené trávníky mezi silnicí a budovami vysokoškolských kolejí, 0,9 km JJV od katedrály sv. Ducha,

50°12'04,7"N, 15°50'04,2"E, 229 m n. m. (9. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*). – **5861a**, Hradec Králové: rozvolněné trávníky u Fakultní nemocnice Hradec Králové (FN HK), 136 m V od hlavní vřátnice FN HK, 50°11'55,9"N, 15°49'53,9"E, 227 m n. m. (26. 5. 2021 leg. *J. Doležal no. 16/224*, herb. *J. Doležal*, rev. *O. Rotreklová & J. Chrtek jun.*).

Chlupáček pojizerský je novým druhem pro fytochorion Východní Polabí (cf. Chrtek 2004: 657, Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2017). Byl nalezen pouze v podokrese Hradecké Polabí v Plotištích nad Labem a v Hradci Králové, kde se vyskytuje v městských sečených trávnících a zároveň zde dosahuje svého výškového minima, které nově činí 227 m n. m. (Chrtek 2004: 657, Doležal & Zámečník 2018).

Nověji byl tento druh objeven také v sousedním fytochorionu 61 Dolní Poorličí u Borohrádku (Doležal & Zámečník 2018).

Pilosella macranthela (*P. glomerata* > *P. officinarum*), chlupáček dlouholistý

15b. Hradecké Polabí, 5761d, Jeníkovice (okres Hradec Králové): výslunná mezernatá louka na JZ okraji lesa Cihelník, 1,9 km ZJZ od kostela v obci, 50°13'33,2"N, 15°58'36,5"E, 279 m n. m., na lokalitě společně s rodičovskými druhy (28. 5. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/83, 20/84, 20/85, 20/86, 20/88, 20/89, 20/90 & 20/91*, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*) – **5762c**, Jeníkovice (okres Hradec Králové): rozvolněné písčité partie v louce, 490 m SSZ od kostela v obci, 50°14'00,6"N, 16°00'03,8"E, 286 m n. m., na lokalitě společně s rodičovskými druhy (4. 6. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/100*, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*).

15c. Pardubické Polabí, 6060b, Mikulovice (okres Pardubice): sušší trávník při okraji stěny starého a zaváženého jíloviště, 1,07 ZJZ od budovy kostela sv. Václava, 49°59'17,8"N, 15°46'13,1"E, 240 m n. m., na lokalitě společně s rodičovskými druhy (18. 6. 2021 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, det. *J. Chrtek jun.*).

Chlupáček dlouholistý je novým taxonem pro fytochorion Východní Polabí a zároveň u obce Mikulovice dosahuje svého výškového minima v České republice, které nově činí 240 m n. m. (Chrtek 2004: 667–668; Doležal & Zámečník 2018).

Dosud se v České republice jednalo o velmi vzácný druh, který byl nalezen na Ještědském hřbetu (Petřík et al. 2003, Kotlínek & Chrtek 2016), v Podkrkonoší (Kubát et al. 2002) a na Šumavě (Procházka 2004, Krahulec et al. 2008). V nedávné době byl tento taxon zaznamenán také u Pasek nad Jizerou (Kotlínek & Chrtek 2018a) a v Křivicích na Rychnovsku (Doležal & Zámečník 2018).

Na výše uvedených lokalitách byl druh nalezen vždy ve společnosti rodičovských druhů a s velkou pravděpodobností se tak bude jednat o recentně vzniklé hybridy. Množství novějších údajů může naznačovat, že tento taxon bude mnohem častější a pravděpodobně byl dosud přehlížen.

Pilosella scandinavica (*P. floribunda* – *P. glomerata*), chlupáček chluponohý

15b. Hradecké Polabí, 5761d, Jeníkovice (okres Hradec Králové): výslunná mezernatá louka na JZ okraji lesa Cihelník, 1,9 km ZJZ od kostela v obci, 50°13'33,2"N, 15°58'36,5"E, 279 m n. m. (28. 5. 2020 leg. *J. Doležal no. 20/93*, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*, Elektronický appendix, obr. 32)

Chlupáček chluponohý je novým druhem pro fytochorion Východní Polabí (Chrtek 2004: 670). V České republice se vyskytuje na Šumavě, v Krkonoších a na několika lokalitách v severních Čechách (54 Ještědský hřeben), v okolí Smečna (6 Džbán) a na střední Moravě (21a Hanácká pahorkatina). Nověji byl zjištěn také v Jeseníkách (Štencl et al. 2022), Podkrkonoší a na Králickém Sněžníku (Kotlínek & Chrtek 2018b).

Jedná se o velmi překvapivý nález, taxon je však s velkou pravděpodobností recentním hybridem, který vznikl při kontaktu rodičovských druhů. Další nálezy je proto možné očekávat ve směsných populacích chlupáčku květnatého a ch. klubkatého i na dalších lokalitách východních Čech. Výskyt u Jeníkovíc představuje výškové minimum druhu v České republice, které činí 279 m n. m. (Chrtek 2004: 670).

***Pilosella schultesii* (*P. lactucella* – *P. officinarum*), chlupáček Schultesův**

15c. Pardubické Polabí, 6162a, Luže (okres Chrudim): sečený trávník v areálu Hamzovy léčebny, 730 m JJV od úřadu v obci, 49°53'13,2"N, 16°01'49,1"E, 329 m n. m., na lokalitě společně s rodičovskými druhy (29. 6. 2016 leg. J. Doležal no. 16/377, herb. J. Doležal, rev. O. Rotreklová & J. Chrtek jun., Elektronický appendix, obr. 33)

Chlupáček Schultesův nebyl z fytochorionu Východní Polabí dosud udáván (cf. Chrtek 2004: 636). Jedná se o hybridogenní taxon, který se v České republice vyskytuje roztroušeně na lokalitách společného výskytu potenciálních rodičovských taxonů. Se zánikem vhodných biotopů, na kterých se vyskytoval chlupáček myší ouško, se značně snížil i počet lokalit s výskytem ch. Schultesova.

Recentně je tento druh z České republiky udáván z Kryštofova Údolí (Kotlínek & Chrtek 2018c), Krkonoš (Doležal et al. 2020), Jeseníků (Štencl et al. 2022), Dobrošova u Hrazan a z několika lokalit na Šumavě (vše Kotlínek in Pladias – databáze české flóry a vegetace, www.pladias.cz; Wild et al. 2019; Chytrý et al. 2021).

Závěr

Recentním průzkumem zaměřeným na rod chlupáček (*Pilosella*) ve fytogeografickém okrese 15 Východní Polabí se podařilo zaznamenat celkem patnáct taxonů. Šest z nich patří mezi základní druhy: chlupáček oranžový (*Pilosella aurantiaca*), chlupáček Bauhinův (*P. bauhini*), chlupáček trsnatý (*P. caespitosa*), chlupáček myší ouško (*P. lactucella*), chlupáček zední (*P. officinarum*) a chlupáček úzkolistý (*P. piloselloides*). Zbylých devět taxonů patří mezi primární a stabilizované hybridy: chlupáček vidličnatý (*Pilosella brachiata*), ch. hustokvětý (*P. densiflora*), ch. výběžkatý (*P. flagellaris*), ch. květnatý (*P. floribunda*), ch. klubkatý (*P. glomerata*), ch. pojizerský (*P. iserana*), ch. dlouholistý (*P. macranthela*), ch. chluponohý (*P. scandinavica*) a ch. Schultesův (*P. schultesii*). Z celkového počtu patnácti taxonů jsou čtyři pro fytochorion Východní Polabí doloženy nově (cf. Chrtek 2004: 625–701; Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2017, Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020).

Při průzkumu se nepodařilo ověřit historický výskyt třech taxonů: chlupáček výběžkotvarý (*P. flagellariformis*), ch. chocholičnatý (*P. cymosa*) a ch. oněžský (*P. onegensis*). Výskyt prvních dvou taxonů je uveden v Květeně České republiky (Chrtek 2004), historický výskyt třetího druhu byl publikován teprve nedávno (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020).

Chlupáček výběžkotvarý je hybridogenním taxonem rodičovské kombinace ch. výběžkatého (*Pilosella flagellaris*) a ch. myšího ouška (*Pilosella lactucella*). Historicky byl tento taxon zjištěn pouze ve fytochorionu Jaroměřské Polabí v okolí Jaroměře. Vzhledem k velké vzácnosti obou rodičovských druhů ve studovaném území nebyl taxon znovu potvrzen.

Chlupáček chocholičnatý je základním druhem, který byl v minulosti zjištěn v celém studovaném území pouze ve fytochorionu Jaroměřské Polabí u obce Zvole (s. d., Zwol [Zvole u Jaroměře], leg. Čeněk, PR). Při aktuálním průzkumu však byly nalézány rostliny intermediálního vzhledu mezi *Pilosella cymosa* a *P. glomerata*. Vzhledem k nejasné taxonomické hranici těchto dvou druhů jsme přechodné rostliny zařadili k běžnějšímu taxonu *P. glomerata*. Tyto přechodové populace však bude vhodné i nadále studovat.

Posledním druhem, který se nepodařilo potvrdit, je chlupáček oněžský (*Pilosella onegensis*), který historicky rostl ve fytogeografickém podokresu Jaroměřské Polabí v Jaroměři (1840, Jaromierz, Boh. [Bohemia], leg. Halla, LIT). Ve východních a severovýchodních Čechách je tento druh recentně znám pouze z horských luk u Janových Bud (Krahulec et al. 2000; 2017 not. *J. Doležal & J. Zámečník*), Pěnkavčího vrchu (Doležal et al. 2020) a okolí Horní Malé Úpy (18. 6. 2018 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 18/141*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník; Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020). Historicky je druh z východních Čech udáván také od Nové Vsi a z lesa Obora u Týniště nad Orlicí (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020). Novější, i když patrně také již zaniklý výskyt pochází z Olešnice v Orlických horách (16. 6. 1995 leg. *J. Kučera*, herb. Kučera, det. J. Chrtek jun.)

V historii výzkumu rodu chlupáček ve fytogeografickém okrese Východní Polabí bylo zaznamenáno celkem 18 taxonů. Toto číslo však nelze považovat za konečné. V budoucnu lze očekávat postupné šíření dalších taxonů. Chlupáčky se navíc mezi sebou snadno kříží a je pravděpodobné, že při kontaktu některých rodičovských druhů dojde ke vzniku dalších hybridních kombinací.

Lokality s výskytem chlupáčků mívají často jen přechodný charakter, velmi rychle podléhají sukcesi a druhy se tak musí neustále „stěhovat“ na nové lokality. I to je důvod, proč se většinou nepodaří ověřit historické nálezy.

Poděkování

V první řadě bychom rádi poděkovali Jindřichu Chrtkovi (Průhonice) a Olze Rotreklové (Brno) za revizi a determinaci herbarového materiálu. Za doplňující informace k textu děkujeme Františku Krahulcovi (Průhonice).

Děkujeme též zřizovatelům a správěcům elektronické databáze Pladias: Centrum analýzy a syntézy rostlinné diverzity (<https://pladias.cz>).

Literatura

- Doležal J. & Zámečník J. (2018): Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část I. – Dolní Poodří. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 53: 11–29.
- Doležal J. & Zámečník J. (2019): Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část II. – Orlické podhůří a Orlické opuky. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 54: 9–22.
- Doležal J. & Zámečník J. (2020): Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část III. – Sudetské meziohří. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 55: 207–219.
- Doležal J., Krahulcová A., Urfus T. & Krahulec F. (2020): Residual sexuality of the apomict *Pilosella rubra* under natural conditions in the Krkonoše Mts. – *Preslia* 92: 403–428.
- Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – In: Grulich V. & Chobot K. [eds], Červený seznam ohrožených druhů České republiky, cévnaté rostliny, Příroda 35: 75–132.
- Chrtek J. jun. (2004): *Hieracium L.* – jestřábník. – In: Slavík B. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky 7: 540–701, Academia Praha.
- Chytrý M., Danihelka J., Kaplan Z., Wild J., Holubová D., Novotný P., Řezníčková M., Rohn M., Dřevojan P., Grulich V., Klimešová J., Lepš J., Lososová Z., Pergl J., Sádlo J., Šmarda P., Štěpánková J., Tichý L., Axmanová I., Bartušková A., Blažek P., Chrtek J. Jr., Fischer F. M., Guo W.-Y., Herben T., Janovský Z., Konečná M., Kühn I., Moravcová L., Petřík P., Pierce S., Prach K., Prokešová H., Štech M., Těšitel J., Těšitelová T., Večeřa M., Zelený D. & Pyšek P. (2021): Pladias Database of the Czech Flora and Vegetation. – *Preslia* 93: 1–87.
- Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, suppl. 2005/1: 1–76.
- Kaplan Z., Danihelka J., Šumberová K., Chrtek J. jun., Rotreklová O., Ekrť L., Štěpánková J., Taraška V., Trávníček B., Prančl J., Ducháček M., Hroneš M., Kobrlová L., Horák D. & Wild J. (2017): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 5. – *Preslia* 89: 333–439.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha.
- Kaplan Z., Danihelka J., Ekrť L., Štech M., Řepka R., Chrtek J. Jun., Grulich V., Rotreklová O., Dřevojan P., Šumberová K. & Wild J. (2020): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 9. – *Preslia* 92: 255–340.
- Krahulec F., Chrtek J. jun. & Krahulcová A. (2000): Jestřábníky podrodu *Pilosella* Krkonoš. – *Opera Corcont.* 37: 234–243.
- Krahulec F., Krahulcová A., Fehrer J., Bräutigam S. & Schuhwerk F. (2008): The structure of the agamic complex of *Hieracium* subgen. *Pilosella* in the Šumava Mts and its comparison with other regions in Central Europe. – *Preslia* 80: 1–26.
- Kotlínek M. & Chrtek J. (2016): *Hieracium macranthelum*. – In: Hadínek J. & Lustyk P. [eds], *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XIV.* – Zprávy Čes. Bot. Společ. 51: 97.
- Kotlínek M. & Chrtek J. (2018a): *Pilosella macranthela*. – In: Lustyk P. & Doležal J. [eds], *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVI.* – Zprávy Čes. Bot. Společ. 53: 96–97.
- Kotlínek M. & Chrtek J. (2018b): *Pilosella scandinavica*. – In: Lustyk P. & Doležal J. [eds], *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVI.* – Zprávy Čes. Bot. Společ. 53: 98.
- Kotlínek M. & Chrtek J. (2018c): *Pilosella schultesii*. – In: Lustyk P. & Doležal J. [eds], *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVI.* – Zprávy Čes. Bot. Společ. 53: 98.
- Kubát K., Hroudka L., Chrtek J., Kaplan Z., Kirschner J., Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.

- NYBG (2022): Index herbariorum. – Steere Herbarium, New York Botanical Garden, URL: <http://sweetgum.nybg.org/science/ih> (navštíveno 30. 9. 2022).
- Petřík P., Chrtek J. & Bräutigam S. (2003): Jestřábníky (*Hieracium* podrod *Pilosella*) Ještědského hřbetu. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 38: 85–93.
- Pladias (2022): Pladias – databáze české flóry a vegetace, www.pladias.cz. (navštíveno 30. 9. 2022).
- Procházka F. (2004): *Hieracium macranthelum*. – In: Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds], *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. III. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 39: 91–92.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České socialistické republiky 1*: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 6: 55–62.
- Štencel R., Chrtek J. jun., Rotreklová O. & Bräutigam S. (2022): Chlupáčky (rod *Pilosella*) chráněné krajinné oblasti Jeseníky. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 57: 177–218.
- Wild J., Kaplan Z., Danihelka J., Petřík P., Chytrý M., Novotný P., Rohn M., Šulc V., Brůna J., Chobot K., Ekrt L., Holubová D., Knollová I., Kocián P., Štech M., Štěpánek J. & Zouhar V. (2019): Plant distribution data for the Czech Republic integrated in the Pladias database. – *Preslia* 91: 1–24.

Došlo dne 30. 9. 2022